

Sygn. akt I Ns 747/14

POSTANOWIENIE

Dnia 30 czerwca 2015 roku

Sąd Rejonowy w Świdnicy I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący : SSR Małgorzata Gładysz-Wójcik

Protokolant: Anna Drozd

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 22 czerwca 2015 roku w Ś.

sprawy z wniosku (...) Spółka z o.o. Spółka komandytowa z siedzibą we W.

przy udziale J. D. (1), M. D., T. D. i M. O.

o stwierdzenie nabycia spadku

I. ***stwierdza***, że spadek po H. D.

zmarłym w dniu 08.01.2011r. w W.

ostatnio stale zamieszkałym w Ś.

na podstawie ustawy

nabyli: żona J. D. (1), syn T. D. (syn A.) i syn M. D. (syn J. Z.) - po 1/3 każdy z nich;

II. zasądza od uczestników postępowania J. D. (1) i M. D. na rzecz wnioskodawcy (...) Spółka z o.o. Spółka komandytowa z siedzibą we W. koszty postępowania: 50zł z tytułu opłaty od wniosku, 60zł z tytułu kosztów zastępstwa procesowego i 17zł z tytułu opłaty skarbowej od pełnomocnictwa i nie obciąża tymi kosztami uczestnika T. D.;

III. ustala, że uczestniczka postępowania M. O. ponosi we własnym zakresie koszty związane ze swoim udziałem w niniejszym postępowaniu, w tym koszty swojego zastępstwa procesowego;

IV. przyznaje kuratorowi adw. K. J. prowadzącej Kancelarię Adwokacką w Ś. wynagrodzenie w kwocie 60zł + 23% VAT i poleca wypłacić je ze Skarbu Państwa – Sąd Rejonowy w Świdnicy, zaliczając te koszty na rachunek Skarbu Państwa.

Sygn. akt: INs 747/14

UZASADNIENIE

(...) sp. z o.o. sp. k. z siedzibą we W. wniósł o stwierdzenie, że spadek po H. D. zmarłym w dniu (...), ostatnio stale zamieszkałym w Ś. na podstawie ustawy nabyli uczestnicy postępowania: żona J. D. (1), syn M. D., syn T. D. oraz wnuczka M. O.. Na uzasadnienie przedmiotowego wniosku wnioskodawca podał, że posiada wierzytelność wobec H. D. wynikającą z niespłaconej pożyczki udzielonej na podstawie umowy z dnia 25.03.2010 r.

Nadto wnioskodawca zażądał zasądzenia na jego rzecz od w/w spadkobierców kosztów postępowania, tj. kwoty 240 zł z tytułu kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 4-rokrotności stawki minimalnej, kosztów poniesionej opłaty sądowej od wniosku w kwocie 50 zł oraz kwoty 17 zł z tytułu opłaty skarbowej od pełnomocnictwa. Wnioskodawca podał, że kwota 240 zł z tytułu kosztów zastępstwa procesowego jest uzasadniona, bowiem

pełnomocnik wnioskodawcy podjął szereg czynności zmierzających do ustalenia spadkobierców, ustalił i wskazał adresy ich zamieszkania oraz dostarczył niezbędne akty stanu cywilnego, a zatem w/w kwota jest adekwatna do nakładu pracy pełnomocnika i stopnia przyczynienia się do rozstrzygnięcia sprawy.

W wyniku szeregu czynności podjętych przez Sąd z urzędu nie ustalono miejsca pobytu uczestnika postępowania M. D. ustalając jednocześnie, że uczestnik ten jest poszukiwany listem gończym przez prokuraturę. Z tych przyczyn postanowieniem z dnia 20.11.2014 r. Sąd ustanowił kuratora dla tego uczestnika, którego z imienia i nazwiska w osobie adwokat K. J. wskazała Okręgowa Rada Adwokacka w W. (k.79 i 98)

Kurator adw. K. J. w odpowiedzi na wniosek (k.100) oświadczyła, że działając w imieniu uczestnika M. D. odrzuca spadek po H. D. twierdząc, że zachodzi taka potrzeba z uwagi na interes ekonomiczny uczestnika, a nadto kurator wniosła o przyznanie jej wynagrodzenia z tytułu nieopłaconej pomocy prawnej w wysokości 150 % stawki minimalnej podając, że wynika to z niezbędnego nakładu pracy kuratora w przedmiotowej sprawie, a przy tym koszty pomocy prawnej nie zostały zapłacone ani w całości, ani w części.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

Spadkodawca H. D. zamieszkujący ostatnio w Ś. zmarł w dniu 8.01.2011 r. jako żonaty z J. D. (1). Spadkodawca ten był dwa razy żonaty i z obu tych związków miał troje dzieci: syna M. D., syna T. D. oraz syna J. D. (2). Innych dzieci, w tym pozamażeńskich bądź przysposobionych, spadkodawca nie posiadał.

Syn spadkodawcy J. D. (2) zmarł, jako rozwiedziony, w dniu 21 maja 1997 r. i pozostawił po sobie jedyne dziecko M. O..

Spadkodawca H. D. nie pozostawił po sobie testamentu, jak też żaden z jego spadkobierców nie został uznany za niegodnego dziedziczenia po nim.

(dowód: odpis aktu zgonu spadkodawcy, odpisy aktów stanu cywilnego uczestników postępowania - k. 15-19; zapewnienie spadkowe i przesłuchanie uczestnika)

Syn spadkodawcy uczestnik T. D. nie utrzymywał ze spadkodawcą kontaktów, a o jego śmierci dowiedział się z pisma jakie uczestnik ten otrzymał z Kasy S. w połowie 2012 r., w którym wezwano tegoż uczestnika do zapłaty długu zaciągniętego przez jego ojca H. D.. W piśmie tym wskazano również, że wezwanie do zapłaty skierowano jednocześnie do jego pozostałych spadkobierców: żony J. D. (1), syna M. D. i wnuczki M. O.. Po uzyskaniu informacji o długach spadkodawcy uczestnik T. D. udał się do prawnika, który poinformował go, że termin do odrzucenia spadku po ojcu już upłynął. Na podstawie tych wyjaśnień uczestnik T. D. zrezygnował ze składania oświadczenia woli w przedmiocie przyjęcia lub odrzucenia spadku po ojcu uznając, że sprawa powinna być rozstrzygnięta przez Sąd. Uczestnik ten nie utrzymywał kontaktów ze swoją przyrodnią siostrą uczestniczką M. O.. Utrzymywał te relacje ze swoim bratem J. D. (2), który zmarł w 1997 r.

(dowód: zapewnienie spadkowe i przesłuchanie uczestnika z dnia 28 lipca 2014 r.)

W. spadkodawcy M. O., córka syna spadkodawcy J. D. (2), nie utrzymywała żadnych kontaktów ze spadkodawcą, wyjechała do Anglii w 2006 r., o śmierci spadkodawcy nie wiedziała. Od wyjazdu M. O. do Anglii jej mieszkaniem położonym w Ś. opiekują się jej babcia T. O., która w dniu 13 stycznia 2014 r. powiadomiła tę uczestniczkę, iż na w/w adres przyszło pismo datowane „7.01.2014 r.”, którego adresatem była w/w uczestniczka, zaś nadawcą radca prawny z Kancelarii (...) we W. i w którym wezwano M. O. do zapłaty długu H. D.. Z pisma uczestniczka ta dowiedziała się po raz pierwszy, że jej dziadek H. D. nie żyje. W dniu 22 kwietnia 2014 r. uczestniczka M. O. złożyła przed notariuszem oświadczenie o odrzuceniu spadku po swoim dziadku H. D. podając, że o jego śmierci dowiedziała się w dniu 7.01.2014 r. Uczestniczka M. O. nie posiada zstępnych.

(dowód: zeznania świadka T. O. -k. 56 -57. wezwanie do zapłaty- k. 36; oświadczenie notarialne w aktach sprawy INs (...))SR w Świdnicy; akt notarialny - k. 64)

Uczestnik T. D. w piśmie procesowym z dnia 19.08.2014 r. złożył oświadczenie, że odrzuca spadek po swoim ojcu H. D.. Na rozprawie w dniu 27.10.2014 r. uczestnik oświadczenie to złożył osobiście przed sądem, do protokołu.

(dowód: pismo uczestnika w aktach INs (...))

mr

Postanowieniem Sądu Rejonowego w Świdnicy z dnia 26 marca 2015 r. oddalono wniosek uczestnika T. D. o zatwierdzenie uchylenia się od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku po H. D.. Ani wnioskodawca, jak też żaden z uczestników nie wnieśli apelacji od przedmiotowego postanowienia, **(k. 114-115)**

Sąd zważył.

Na podstawie ustalonego wyżej stanu faktycznego, w oparciu o przeprowadzone dowody należało uznać, że spadkobiercami ustawowymi H. D. co do zasady objętej dyspozycją przepisu art. 931 k.c. są: żona J. D. (1), syn M. D. oraz syn T. D.. Żaden z przeprowadzonych dowodów nie wykazał, aby **uczestniczka M. O.** dowiedziała się o śmierci H. D. w innym terminie, niż w dniu 7.01.2014 r.

Uczestniczka ta złożyła następnie w dniu 22.04.2014 r. oświadczenie

o odrzuceniu spadku po tym spadkodawcy i nie posiada ona swoich zstępnych, to należało w świetle ustalonych wyżej faktów uznać, że oświadczenie to zostało skutecznie złożone w ustawowym terminie (art.1015 k.c.). Dodać należy, iż **uczestniczka J. D. (1)** nie stawiała się na żadne posiedzenie wyznaczone na rozprawę mimo, że osobiście odebrała odpis wniosku

1 wezwanie do osobistego stawiennictwa w celu złożenia zapewnienia spadkowego oraz przesłuchania jej w charakterze strony, **(k. 28).**

Odnosnie uczestnika T. D. wskazać należy, iż

r

postanowieniem Sądu Rejonowego w Świdnicy z dnia 26 marca 2015 r. oddalono wniosek tego uczestnika o zatwierdzenie uchylenia się od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku po H. D.. Ani wnioskodawca, jak też żaden z uczestników nie wnieśli apelacji od przedmiotowego postanowienia. Wymaga podkreślenia, że uczestnik ten w piśmie procesowym z dnia 19.08.2014 r. złożył oświadczenie, że odrzuca spadek po swoim ojcu H. D., jak też na rozprawie w dniu 27.10.2014 r. oświadczenie to złożył osobiście przed sądem. Uczestnik ten działał bez profesjonalnego pełnomocnika wobec czego sąd uznał, że oświadczenie tegoż uczestnika, wraz z jego uzasadnieniem, należy potraktować jako wniosek o zatwierdzenie uchylenia się od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku po H. D.. Sąd przedmiotowego wniosku nie uwzględnił, bowiem zgodnie z przepisem art. 1019 par. 2 k.c. w zw. z art. 88 par. 2 k.c. uprawnienie do uchylenia się od skutków prawnych oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu wygasa **z upływem roku od jego wykrycia.** Tymczasem uczestnik T. D. zeznał **(k.36 verte)**, iż o długach swojego ojca H. D. oraz o jego śmierci dowiedział się w połowie 2012 r., a zatem termin, o którym mowa wyżej upłynął w połowie 2013 r. Nie może ująć uwagi Sądu, iż uczestnik ten, jak zeznał, zaraz po otrzymaniu informacji o śmierci ojca oraz jego długach udał się na konsultacje do prawnika, po których zrezygnował ze złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku po ojcu oraz uchylenia się od skutków prawnych niezłożenia w terminie przedmiotowego oświadczenia. Konsekwencją powyższych zaniechań jest więc nabycie spadku po H. D..

Gdy zaś chodzi o **uczestnika M. D.** należało uznać, że także ten uczestnik nie złożył w ustawowym terminie oświadczenia o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku po w/w spadkodawcy, bowiem postępowanie dowodowe nie wykazało by do złożenia oświadczenia w tym przedmiocie doszło.

Zdaniem Sądu brak jest podstaw do uznania, że kurator ustanowiony dla uczestnika postępowania M. D. w trybie art 510 par. 2 kpc był uprawniony do złożenia w jego imieniu oświadczenia woli o odrzuceniu spadku. Sąd wyraża pogląd, że kurator ustanowiony dla strony, której miejsce pobytu nie jest znane, nie został wyposażony przez ustawodawcę w skuteczne prawo do składania w imieniu tej strony oświadczeń woli wywołujących skutki materialnoprawne. Przywołać w tym miejscu należy tezę wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 18.06.2014 r., w sprawie I ACa 236/14, w której wyrażono pogląd, że bezskuteczne pozostaje w stosunku do drugiej strony stosunku prawnego, złożenie oświadczenia woli wywołującego skutki materialnoprawne w sytuacji, w której oświadczenie to zostanie złożone wobec kuratora ustanowionego dla tej strony w trybie przepisu art. 144 kpc. Ustanowiony w ten sposób kurator może podejmować za nieobecnego wszystkie czynności procesowe, które są niezbędne dla obrony jego praw w toku całego procesu. Kurator uprawniony jest więc do składania oświadczeń woli w imieniu reprezentowanej strony, ale tylko oświadczeń mających charakter procesowy. Nadto w wyroku z dnia 17.10.2007 r., II CSK 261/07, Sąd Najwyższy wskazał, że niedopuszczalne jest zawarcie ugody przez kuratora procesowego ustanowionego dla strony, której miejsce pobytu nie jest znane. Oznacza to, że kurator nie może składać oświadczeń woli o charakterze dyspozycyjnym, bowiem oświadczenia woli tego typu wywołują skutki materialnoprawne dla strony, którą kurator zastępuje. Do kategorii tych oświadczeń woli niewątpliwie należy oświadczenie o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku. Z tych więc przyczyn oświadczenie kuratora adw. K. J. należało uznać jako niedopuszczalne, a już złożone - jako bezskuteczne.

Skoro żaden ze spadkobierców ustawowych H. D., za wyjątkiem uczestniczki M. O., nie złożył skutecznie oświadczenia o odrzuceniu spadku po tym spadkodawcy, to należało stwierdzić, że żona J. D. (1), syn M. D., syn T. D. nabyli spadek wprost, po 1/3 każdy z nich, na mocy art. 931 kc.

O kosztach postępowania należnych wnioskodawcy od uczestników M. D. i J. D. (1) orzeczono na mocy art. 520 par. 2 kpc uznając, że zachodzi podstawa do stwierdzenia, iż wnioskodawca i w/w uczestnicy są w różnym stopniu zainteresowani w wyniku postępowania. Jednocześnie Sąd nie znalazł podstaw do obciążenia tymi kosztami uczestnika T. D. albowiem znajduje się on obecnie w wyjątkowo trudnej sytuacji materialnej i zdrowotnej. Uczestnik ten przez ostatnie dwa lata utrzymuje się wyłącznie z pomocy z opieki społecznej w wysokości 271 zł m-cznie, od 3-ich lat nie pracuje i choruje neurologicznie.

Gdy zaś chodzi o koszty postępowania poniesione przez uczestniczkę postępowania M. O., która była reprezentowana w niniejszej sprawie przez adwokata z wyboru, to skoro złożyła ona oświadczenie o odrzuceniu spadku w terminie, to brak jest podstaw do uznania, że przyczyniła się ona do wszczęcia przedmiotowego postępowania. Z tych zatem przyczyn winna ona ponosić koszty tego postępowania wyłącznie w zakresie związanym ze swoim udziałem w sprawie.

Sąd nie znajduje podstaw do przyznania pełnomocnikowi wnioskodawcy kosztów zastępstwa procesowego ponad stawkę minimalną 60 zł, gdyż nie uzasadnia tego ani charakter sprawy, ani też nakład pracy pełnomocnika. Nie można bowiem obowiązku strony, wynikającego z ustawy kodeks postępowania cywilnego (art. 511 par. 1) jak napisanie wniosku, wskazanie spadkobierców, ich adresów, załączenie odpisów aktu stanu cywilnego, traktować jako nakład pracy pełnomocnika.

Podobnie należało ocenić wniosek kuratora o przyznanie wynagrodzenia w wysokości 150% stawki minimalnej. Uchodzi uwadze kuratora, że nie jest pełnomocnikiem z urzędu, tylko kuratorem, a zatem wysokość wynagrodzenia kuratora będącego adwokatem ustala się w/g przepisów określających opłaty za czynności adwokatów i nie może ono przekraczać stawki zasadniczego wynagrodzenia przewidzianego tymi przepisami, która w sprawie o stwierdzenie nabycia spadku wynosi 60 zł + 23% VAT.

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w sentencji.